

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

**a pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul
de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul
Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului
nr. 600 din 14 mai 2002**

(Sesizarea nr. 38g/2018)

CHIȘINĂU

22 mai 2018

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

Dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
Dlui Aurel BĂIEȘU,
Dlui Igor DOLEA,
Dlui Victor POPA,
Dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 28 martie 2018
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, ridicată de către dl avocat Petru Balan, în dosarul nr. 3-94/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională la 28 martie 2018 de către dna judecător Angela Braga de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

3. Autorul excepției de neconstituționalitate a pretins că dispozițiile pct.8 alineatul trei din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova contravin articolelor 9, 16 alin. (2), 46, 102 și 126 alin. (1) din Constituție.

4. Prin decizia Curții Constituționale din 12 aprilie 2018, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost declarată admisibilă, fără a se prejudeca fondul cauzei.

5. În procesul examinării excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului și Serviciului Vamal al Republicii Moldova.

6. În ședința plenară publică a Curții, excepția de neconstituționalitate a fost susținută de către dl avocat Petru Balan. Parlamentul a fost reprezentat de către dl Valeriu Kuciuk, șef al Serviciului reprezentare la Curtea

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

Constituțională și organele de drept al Direcției generale juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de către dl Adrian Morărescu, șef al Direcției control juridic și executare silită a Serviciului Vamal.

A. Circumstanțele litigiului principal

7. Pe 27 ianuarie 2017, ca urmare a efectuării controlului la S.C. „ACOMAR-TRANS” S.R.L., Biroul Vamal Sud a emis decizia de regularizare nr. 12, prin care s-a calculat și s-a dispus încasarea obligației vamale în sumă de 821760,07 lei și o majorare de întârziere (penalități) în sumă de 305264,08 lei.

8. Pe 10 februarie 2017, S.C. „ACOMAR-TRANS” S.R.L. s-a adresat cu o cerere prealabilă la Serviciul Vamal, prin care a solicitat anularea deciziei de regularizare nr. 12 din 27 ianuarie 2017, ca fiind ilegală. Serviciul Vamal a respins cererea prealabilă ca nefondată.

9. Pe 20 martie 2017, S.C. „ACOMAR-TRANS” S.R.L. a depus la Judecătoria Chișinău, sediul central, o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Sud, prin care a solicitat anularea deciziei de regularizare nr. 12 din 27 ianuarie 2017 și încasarea prejudiciului material.

10. În cadrul ședinței de judecată din 5 martie 2018, dl avocat Petru Balan a ridicat excepția de neconstituționalitate a pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002.

11. Prin încheierea din 15 martie 2018, instanța a dispus suspendarea procesului și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

„(1) Proprietatea este publică și privată. Ea se constituie din bunuri materiale și intelectuale.

(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

(3) Piața, libera inițiativă economică, concurența loială sunt factorii de bază ai economiei.”

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46
Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 102
Actele Guvernului

„(1) Guvernul adoptă hotărâri, ordonanțe și dispoziții.

(2) Hotărârile se adoptă pentru organizarea executării legilor.

[...]”

Articolul 126
Economia

„(1) Economia Republicii Moldova este economie de piață, de orientare socială, bazată pe proprietatea privată și pe proprietatea publică, antrenate în concurență liberă.

(2) Statul trebuie să asigure:

[...]

b) libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale, crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție;

[...]”

13. Prevederile relevante ale Codului vamal sunt următoarele:

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 127¹¹

Apariția obligației vamale în alte cazuri

„(1) Obligația vamală apare, atât la import cât și la export, și în următoarele cazuri:

a) când, ulterior efectuării operațiunilor de vămuire și acordării liberului de vamă, se constată că informațiile cuprinse în declarația vamală au condus la stabilirea unei obligații vamale diminuate;

[...]

(2) Obligația vamală apare la data înregistrării declarației vamale de plasare a mărfurilor sub o destinație vamală.

[...]”

Articolul 127¹³

Decizia de regularizare

„(1) Decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției și/sau anulării obligației vamale, a restituirii drepturilor de import sau de export plătite ori percepute în plus și a măsurilor de politică economică și care este executoriu din momentul aducerii acesteia la cunoștință plătitorului vamal.

(2) Titularul obligației vamale semnează decizia de regularizare chiar și în caz de dezacord. Decizia de regularizare poate fi atacată, în caz de dezacord, în conformitate cu prevederile prezentului cod.”

Articolul 129

Perceperea drepturilor de import și de export

„(1) Drepturile de import și de export neplătite în modul stabilit la art.124 se percep în mod incontestabil de către organul vamal din contul plătitorului în baza documentelor executorii sau a documentelor echivalente acestora, în condițiile legii.

(2) Pentru fiecare zi de întârziere a plății drepturilor de import și de export se încasează o penalitate în mărimea stabilită de Codul fiscal, cu excepțiile prevăzute de lege.

(2¹) Calcularea majorării de întârziere (penalității) și reflectarea acesteia în fișa de evidență a plătitorului vamal se efectuează lunar.

(2²) Pentru sumele obligației vamale stabilite în procesul controlului ulterior sau în urma recalculării drepturilor de import și de export, majorarea de întârziere se calculează pentru perioada de când sumele obligațiilor vamale respective urmau să fie achitate și până la data stingerii acestora. Înscrierea în fișa de evidență a plătitorului vamal a majorării de întârziere calculate în procesul controlului ulterior sau ca rezultat al recalculării drepturilor de import și de export se efectuează în baza deciziei de regularizare.

(2³) Majorarea de întârziere se calculează separat, pentru fiecare tip de impozit sau taxă, în mărimea stabilită de Codul fiscal.

[...]”

14. Prevederile relevante ale Codului fiscal sunt următoarele:

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

Articolul 228
Majorarea de întârziere (penalitatea)

„(1) Majorarea de întârziere (penalitatea) este o sumă calculată în funcție de cuantumul impozitului, taxei și de timpul scurs din ziua în care acestea trebuiau plătite, indiferent de faptul dacă au fost sau nu calculate la timp. Aplicarea de către Serviciul Fiscal de Stat sau alt organ abilitat majorării de întârziere este obligatorie, independent de forma de constrângere. Majorarea de întârziere reprezintă o parte din obligația fiscală și se percepe în modul stabilit pentru impunerea fiscală.

(2) Pentru neplata impozitului, taxei în termenul și în bugetul stabilite conform legislației fiscale se plătește o majorare de întârziere, determinată în conformitate cu alin. (3) pentru fiecare zi de întârziere a plății lor, pentru perioada care începe după scadența impozitului, taxei și care se încheie în ziua plății lor efective inclusiv.

[...]

(3) Cuantumul majorării de întârziere se determină anual în funcție de rata de bază (rotunjită până la următorul procent întreg), stabilită de Banca Națională a Moldovei în luna noiembrie a anului precedent anului fiscal de gestiune, aplicată la operațiunile de politică monetară pe termen scurt, majorată cu 5 puncte, împărțită la numărul de zile ale anului și aproximată conform regulilor matematice până la 4 semne după virgulă.

(4) Pentru neplata în termen a impozitului și a taxei înscrise de organul cu atribuții de administrare fiscală în contul personal al contribuabilului, majorarea de întârziere (penalitatea) se calculează fără a fi emisă vreo decizie. Procedura și periodicitatea calculării (aplicării) majorării de întârziere (penalității) și reflectării ei în contul personal al contribuabilului se stabilesc de conducerea organului cu atribuții de administrare fiscală respectiv, iar pentru impozitele administrate de serviciile de colectare a impozitelor și taxelor locale – de către autoritățile reprezentative ale administrației publice locale. În cazurile reflectării periodice a majorării de întârziere (penalității) în contul personal al contribuabilului, se permite de a nu reflecta suma ei calculată pentru fiecare impozit și taxă în parte în mărime mai mică de 10 lei.

[...]”

15. Prevederile relevante ale Legii nr. 1380 din 20 noiembrie 1997 cu privire la tariful vamal sunt următoarele:

Articolul 1
Domeniul de aplicare a legii

„(1) Prezenta lege stabilește modul de formare și de aplicare a tarifului vamal la mărfurile introduse pe sau scoase de pe teritoriul Republicii Moldova, regulile de supunere a acestora taxelor vamale, precum și metodele de determinare a valorii în vamă și a țării de origine a mărfurilor.

[...]”

Articolul 2
Noțiuni de bază

„(1) În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

[...]

trecerea mărfurilor peste frontiera vamală – introducerea pe sau scoaterea de pe teritoriul vamal a mărfurilor, precum și tranzitarea lor prin orice metodă;

mărfuri – orice bun mobil, inclusiv toate tipurile de energie. Mijloacele de transport utilizate la transporturile internaționale nu se consideră mărfuri;

valoarea în vamă a mărfii – valoarea mărfii introduse pe sau scoase de pe teritoriul vamal, stabilită în scopul perceperii drepturilor de import;

taxă vamală – impozit încasat de organul vamal conform tarifului vamal de import;

declarant – persoană fizică sau juridică care își declară mărfurile autorității vamale;

[...]”

Articolul 6

Declararea valorii în vamă a mărfii

„(1) La trecerea mărfii peste frontiera vamală, declarantul anunță valoarea în vamă a acesteia autorității vamale.

(2) Modul și condițiile de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe și scoase de pe teritoriul vamal, precum și forma declarației se stabilesc de către Guvern în conformitate cu prezenta lege și cu tratatele internaționale ratificate de Republica Moldova.”

Articolul 11

Metoda determinării valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției, respectiv în baza prețului efectiv plătit sau de plătit

„(1) La determinarea valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției, respectiv în baza prețului efectiv plătit sau de plătit, în valoarea tranzacției se includ următoarele componente în cazul în care nu au fost incluse anterior în valoarea mărfii:

a) cheltuielile pentru transportul mărfii la aeroport sau în alt loc de introducere a mărfii pe teritoriul vamal:

- cheltuielile aferente asigurării;
- costul transportului;
- costul încărcării, descărcării și transbordării mărfii;

[...]”

16. Prevederile relevante ale Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, sunt următoarele:

„8. În conformitate cu pct. 1, lit. a) al art. 11 din Legea cu privire la tariful vamal, în valoarea în vamă a mărfurilor introduse se includ cheltuielile privind livrarea lor până la locul de intrare în teritoriul vamal al Republicii Moldova.

În scopul determinării valorii în vamă, prin „locul de introducere” se înțelege:

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

a) pentru încărcăturile din traficul aerian - aeroportul de destinație sau primul aeroport din teritoriul Republicii Moldova, unde a aterizat avionul ce transportă mărfurile și se efectuează descărcarea acestora;

b) pentru încărcăturile transportate cu alte mijloace de transport - locul de dislocare a punctului de trecere a frontierei vamale a Republicii Moldova în cadrul itinerarului parcurs;

c) pentru marfa livrată prin poștă - punctul de schimb poștal internațional.

În cazul în care transportul mărfii este asigurat de mijlocul de transport propriu al cumpărătorului, cheltuielile de transport până la locul de introducere se vor calcula de către declarant potrivit mărimii cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport și se vor include în valoarea în vamă.

În acest context, valoarea în vamă a mărfurilor introduse și cursul valutelor internaționale se determină la data acceptării declarației vamale.”

ÎN DREPT

17. Din conținutul excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta vizează o pretinsă obligație a declarantului de a include în valoarea în vamă a mărfii cheltuielile de transport practicate pentru aceleași modalități de transport, nu cheltuielile de transport al mărfii suportate direct de către acesta.

A. ADMISIBILITATEA

18. În decizia sa din 12 aprilie 2018, Curtea a constatat respectarea condițiilor de admisibilitate a unei excepții de neconstituționalitate.

19. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a Regulamentului privind modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, ține de competența Curții Constituționale.

20. Excepția a fost ridicată de către dl avocat Petru Balan în dosarul nr. 3-94/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost formulată de către un subiect abilitat cu această competență.

21. Curtea a observat că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, care prevede că, în cazul în care transportul mărfii este asigurat cu mijlocul de transport propriu al cumpărătorului, cheltuielile de transport până la locul de introducere se vor calcula de către declarant potrivit mărimii cheltuielilor de

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

transport practicate pentru aceleași moduri de transport și se vor include în valoarea în vamă.

22. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea a subliniat că, deși normele contestate au fost abrogate, pornind de la natura excepției de neconstituționalitate, ea poate fi ridicată atât în privința actelor în vigoare, cât și în privința actelor care nu mai sunt în vigoare, dacă sub acțiunea acestora s-au născut raporturi juridice care continuă să producă efecte, iar norma este aplicabilă în raporturile juridice litigioase și este determinantă pentru soluționarea cauzei (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 73).

23. Curtea a admis că prevederile contestate vor fi aplicate la soluționarea cauzei.

24. Curtea a reținut că prevederile contestate nu au făcut anterior obiectul controlului de constituționalitate.

25. De asemenea, Curtea a reținut că sesizarea nu poate fi respinsă ca inadmisibilă și că nu există niciun alt motiv de sistare a procesului, în conformitate cu prevederile articolului 60 din Codul jurisdicției constituționale.

26. Autorul excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 9, 16 alin. (2), 46, 102 și 126 alin. (1) din Constituție.

27. În opinia autorului sesizării, faptul că calcularea cheltuielilor de transport de către declarant, în cazul în care transportul mărfii este asigurat cu mijlocul de transport propriu, se face potrivit mărimii cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport, nu potrivit cheltuielilor de transport al mărfii suportate direct de către acesta, afectează atât principiul liberei concurențe, cât și dreptul de proprietate.

28. În motivarea sesizării, autorul excepției afirmă incidența principiilor fundamentale privind proprietatea și concurența loială, garantate de articolele 9, 46 și 126 din Constituție, pentru că agentul economic (declarantul) care transportă marfă cu mijloace de transport proprii ar trebui să includă cheltuielile de transport impuse de alți agenți economici, în caz contrar el putând fi penalizat. De asemenea, autorul sesizării consideră că normele contestate au fost adoptate de către Guvern fără respectarea prevederilor articolului 102 alin. (2) din Constituție.

29. Cu privire la situația penalităților, Curtea Europeană a menționat că acestea pot fi considerate imixțiuni în dreptul de proprietate, pentru că lipsesc persoana vizată de o parte din patrimoniul său, *i.e.* de suma de bani pe care trebuie să o plătească (a se vedea *Phillips v. Regatul Unit*, 5 iulie 2001, § 50, sau *Mamidakis v. Grecia*, 11 ianuarie 2007, § 44). În funcție de cum declară costul de transport, persoana poate fi penalizată sau nu. În acest sens, Curtea a considerat că penalitățile afectează dreptul de proprietate în prezenta cauză.

30. De asemenea, Curtea a reținut aplicabilitatea articolului 126 din Constituție, potrivit căruia statul trebuie să asigure libertatea comerțului și

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

activitatea de întreprinzător, protecția concurenței loiale și crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție. Eventualitatea unor penalități manifestă un efect inhibitor pentru întreprinzătorii de bună credință.

31. Prin urmare, Curtea a observat că această excepție de neconstituționalitate trebuie examinată prin prisma prevederilor articolului 46, care garantează dreptul de proprietate, coroborate cu cele ale articolului 126 din Constituție, care asigură libertatea activității de întreprinzător.

B. FONDUL CAUZEI

PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 46, COROBORAT CU ARTICOLUL 126
DIN CONSTITUȚIE

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

32. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul acesteia susține că prevederile pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, restrâng dreptul de proprietate al declarantului și contravin, așadar, principiilor economiei de piață și liberei concurențe. Autorul motivează că, potrivit Constituției, statul trebuie să asigure libertatea comerțului și activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și crearea unui cadru favorabil valorificării tuturor factorilor de producție.

B. Argumentele autorităților

33. Potrivit opiniei scrise a Președintelui Republicii Moldova, pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova extinde conceptul calculării tarifului vamal prevăzut de Legea cu privire la tariful vamal și instituie o normă cu caracter primar.

34. Totodată, Președintele Republicii Moldova consideră că obligarea declarantului de a include mărimea cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport, în detrimentul cheltuielilor de fapt, denaturează noțiunea de concurență liberă.

35. Parlamentul, în opinia scrisă, menționează că în cazul dat se constată problema aplicabilității normei de drept, și nicidecum a unei pretese neconstituționalități.

36. În ședința plenară publică a Curții, reprezentantul Guvernului a susținut că pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

Moldova este în conformitate cu prevederile articolului 11 din Legea cu privire la tariful vamal.

37. Serviciul Vamal al Republicii Moldova nu a prezentat opinia sa scrisă asupra excepției de neconstituționalitate.

C. Aprecierea Curții cu privire la respectarea standardului calității legii

38. Curtea observă că prevederile pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova au fost adoptate în conformitate cu articolul 11 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la tariful vamal.

39. Potrivit articolului 11 alin. (1) din Legea cu privire la tariful vamal, la determinarea valorii în vamă a mărfii în baza valorii tranzacției, respectiv în baza prețului efectiv plătit sau de plătit, în valoarea tranzacției se includ cheltuielile pentru transportul mărfii la aeroport sau în alt loc de introducere a mărfii pe teritoriul vamal (cheltuielile aferente asigurării; costul transportului; costul încărcării, descărcării și transbordării mărfii), în cazul în care nu au fost incluse anterior în valoarea mărfii.

40. Curtea reține că articolul 11 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la tariful vamal stabilește că cheltuielile pentru transportul mărfii la aeroport sau într-un alt loc de introducere a mărfii pe teritoriul vamal sunt compuse din cheltuielile aferente asigurării, costul transportului, costul încărcării, descărcării și transbordării mărfii.

41. Curtea notează că pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova stabilește că, în cazul în care transportul mărfii este asigurat de mijlocul de transport propriu al cumpărătorului, cheltuielile de transport până la locul de introducere se vor calcula de către declarant potrivit mărimii cheltuielilor de transport practicate pentru aceleași moduri de transport și se vor include în valoarea în vamă.

42. În continuare, Curtea notează că problema ridicată în acest caz este dacă textul „practicate pentru aceleași moduri de transport” presupune existența unei definiții clare, astfel încât declarantul să poată deduce în mod rezonabil baza de calcul al cheltuielilor de transport incluse în valoarea în vamă.

43. Așadar, Curtea va efectua testul calității legii în privința pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova.

44. Curtea observă că nu există niciun dubiu cu privire la faptul că dispozițiile contestate îndeplinesc condiția accesibilității. Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

din 14 mai 2002, este publicat în Monitorul Oficial, iar publicul larg are acces la acesta.

45. Sarcina Curții constă în a stabili dacă prevederile pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova sunt suficient de previzibile.

46. Curtea subliniază că o eventuală nerespectare a condițiilor contestate din Regulament conduce la aplicarea de penalități. Penalitățile stabilite pentru nerespectarea Regulamentului au un caracter penal, dat fiind scopul lor preventiv și represiv. În sprijinul acestei afirmații, Curtea face trimitere la cauza *Prigală v. Republica Moldova*, 13 februarie 2018, §§ 27-28, în care Curtea Europeană a reținut că amenda și penalitățile de întârziere din acest caz nu au urmărit scopul despăgubirii pentru prejudiciul material cauzat, ci au vizat tragerea la răspundere pentru evitarea repetării acțiunilor contestate. Prin urmare, ea a conchis că acestea au urmărit realizarea unui scop preventiv și represiv. Așadar, nerespectarea de către reclamant a dispozițiilor fiscale a constituit o „infracțiune”, în sensul articolului 7 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

47. În problema ridicată prin prezenta excepție de neconstituționalitate, declaranților le pot fi impuse, prin decizia de regularizare, în baza articolelor 127 din Codul vamal și 228 din Codul fiscal, pe de o parte, obligații vamale suplimentare, iar pe de altă parte, penalități pentru declararea cheltuielilor de transport mai mici comparativ cu alte tranzacții similare, efectuate de alți agenți economici.

48. Având în vedere caracterul penal în sensul european autonom al sancțiunilor din cazurile care fac parte din categoria prevăzută de normele contestate și efectele acestora pentru persoane, Curtea subliniază că se impune *a fortiori* respectarea condiției previzibilității legii.

49. Curtea notează că formula „pentru aceleași modalități de transport” poate presupune fie o comparație cu prețul mediu cerut de transportatorii profesioniști pe piața transporturilor, fie o comparație cu costul efectiv al unui asemenea transport, cu același mijloc de transport.

50. Curtea notează inclusiv faptul că declaranții care sunt și proprietari de nave maritime pot suporta cheltuieli mai puține la transportarea mărfurilor care le aparțin, în comparație cu prețul impus de transportatorii profesioniști, costul transportului fiind mai mic. El poate fi mai mic și decât costul suportat de alți întreprinzători, care dețin mijloace de transport de același tip. Curtea observă că dispozițiile contestate permit interpretări diferite. Din acest motiv, persoanele în discuție nu pot deduce, în mod rezonabil, care este baza de calcul al cheltuielilor de transport al mărfii și, prin urmare, acțiunile care ar putea angaja răspunderea lor.

51. Curtea conchide că textul „practicate pentru aceleași moduri de transport” de la pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la

HOTĂRÂRE PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE
A PCT. 8 ALINEATUL AL TREILEA DIN REGULAMENTUL CU PRIVIRE LA MODUL DE
DECLARARE A VALORII ÎN VAMĂ A MĂRFURILOR INTRODUSE PE TERITORIUL
REPUBLICII MOLDOVA

modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002, este formulat de o manieră imprecisă și neclară și le conferă autorităților care le aplică o marjă largă de discreție. Prin urmare, textul menționat nu îndeplinește standardul calității legii.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, a articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 6, 61, 62 literele a) și e) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite parțial* excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dl avocat Petru Balan, în dosarul nr. 3-94/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. *Se declară neconstituțional* textul „practicate pentru aceleași moduri de transport” de la pct. 8 alineatul al treilea din Regulamentul cu privire la modul de declarare a valorii în vamă a mărfurilor introduse pe teritoriul Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 600 din 14 mai 2002.

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Mihai POALELUNGI

*Chișinău, 22 mai 2018
HCC nr. 14
Dosarul nr. 38g/2018*